

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 21.9.2011

COM(2011) 572 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ ОТ КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО
СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И
ДО КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

Партньорство в областта на научните изследвания и иновациите

{SEC(2011) 1072 окончателен}

ПАРТНЬОРСТВО В ОБЛАСТТА НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европа постепенно се възстановява от най-дълбоката икономическа и финансова криза от 30-те години на XX-ти век насам. Същевременно, както бе подчертано на пролетното заседание на Европейския съвет през 2011 година, „все още съществуват рискове и ние трябва да продължим решителните си действия“¹

За да продължи възстановяването, трябва да използваме разумно наличните публични и частни ресурси за научни изследвания и иновации (НИИ), с което да се оптимизира приносът на публичните и частните участници за постигане на устойчиво развитие. Това е ключът към изпълнението на целите, поставени в рамките на Европейското научноизследователско пространство (ЕНП) до 2014 година, инициативата „Съюз за иновации“, Програмата в областта на цифровите технологии и други водещи инициативи от стратегията „ЕС 2020“.

В съобщението „Съюз за иновации“ на Комисията се изтъква значимостта на партньорството в сферата на европейските научни изследвания и иновации като „обединение на усилията за извършване на открития“²

Сътрудничеството обединява участници на европейско и национално равнище в публично-публични партньорства (ППП) и участници от публичния и частния сектор в публично-частни партньорства (ПЧП) с редица общи цели:

- изграждане на критична маса за осигуряване на необходимия мащаб и обхват;
- подпомагане на разработването на съвместна визия и стратегическа програма, включително и на международно равнище;
- допринасяне за развитието на програмен подход към европейските научни изследвания и иновации, който да обхване максимално широк спектър от потенциални партньори;
- осигуряване на гъвкави структури, съобразени с размера и обхвата на партньорството в зависимост от характера и целите му.

Подходът за партньорство може да спомогне за разрешаването на големите обществени предизвикателства и за укрепването на конкурентоспособността на Европа, като направи по-ефективен цикъла на НИИ и съкрати времето от провеждането на изследванията до прилагането на резултатите на пазара. Той може да допринесе и за постигането на цели, свързани с опазването на околната среда и ефективното използване на ресурси. Ако е

¹ Заклучения на Европейския съвет от 24—26 март 2011 г.

² COM(2010) 546.

налице необходимият ангажимент за сътрудничество, Европа може да придобие критична маса за постигането на отлични резултати в науката и технологиите.

Поради тази причина, в съответствие със Седмата рамкова програма за изследователска дейност (РП7)³, Програмата за конкурентоспособност и иновации (ПКИ)⁴, Европейското научноизследователско пространство (ЕНП) и инициативата „Съюз за иновации“ бяха разработени и изпробвани различни форми на партньорство. Това бе важна крачка към създаването на общо виждане за начина, по който то може максимално да увеличи приноса на НИИ за интелигентния и устойчив растеж в Европа. Сега е необходимо да се направи следващата крачка към преодоляване на ненужното дублиране и да се постигне яснота относно най-подходящия начин за въвеждане на партньорството. В тази връзка, целта на настоящото съобщение е от досегашния опит да се извлекат поуки, които да послужат за основа на по-нататъшното развитие на концепцията за партньорство.

2. НАСТОЯЩО СЪСТОЯНИЕ

2.1. Преглед на настоящото състояние на партньорството на равнище ЕС

Публично-публичните партньорства (ППП) хармонизират националните стратегии, като така спомагат да се преодолее разпокъсаността на изследователските дейности в публичния сектор. Те също така предоставят потенциал за по-ефективно взаимодействие със стратегически международни партньори.

Както показва таблица 1, PPP включват различни степени на сътрудничество, от проектите „ERA-NET“ и „ERA-NET Plus“, в които държавите-членки координират национални програми, до инициативите по член 185, които представляват най-тесната интеграция на национални програми. Съвместното планиране (СП) е бързо развиваща се концепция в рамките на публично-публичните партньорства, която се основава на твърдата решимост да се преодолее едно конкретно обществено предизвикателство. PPP могат да допринесат и за съвместната политика в областта на образованието, като например инициативата „Европа INNOVA/PRO INNO Европа“.

Публично-частните партньорства (ПЧП) се създават съвместно от ЕС и други публични субекти и частни партньори с цел постигане на общи цели. ПЧП в НИИ целят укрепване ролята на Европа като водеща промишлена сила и се използват за стимулиране на инвестициите в научни изследвания и иновации в конкретна област.

Както се вижда от таблица 2, първите европейски ПЧП се създават въз основа на Седмата рамкова програма за изследователска дейност (РП7) както като самостоятелни правни субекти под формата на смесени предприятия (за Съвместните технологични инициативи и проекта „SESAR“), така и като договорни партньорства (напр. ПЧП в рамките на Плана за възстановяване).

³ Решение № 1982/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 година относно Седмата рамкова програма на Европейската общност за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности (2007—2013 г.)

⁴ Решение № 1639/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 година за създаване на Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации (2007—2013 г.)

Европейският институт за иновации и технологии (ЕИИТ), организация на ЕС, чиято цел е разширяването на иновационния капацитет, не е нито ППП, нито ПЧП. Основните му оперативни подразделения обаче — Общностите за знания и иновации (ОЗИ) — са структурирани партньорства, обединяващи субекти от сферите на образованието, научноизследователската дейност и бизнеса с цел да се отговори на големите обществени предизвикателства.

Европейските партньорства за иновации (ЕПИ) бяха предложени в рамките на водещата инициатива „Съюз за иновации“⁵, за да ускорят иновациите, чрез които да се отговори на големите обществени предизвикателства. Въпреки че не са ППП или ПЧП, те предоставят рамката за сътрудничество между участници от областите на различни политики, сектори и държави, за да интегрират или инициират мерки от страна на предлагането и търсенето в целия цикъл на научни изследвания и иновации.

Пилотното ЕПИ за активно остаряване в добро здраве има цел да се изпробва концепцията и да се прецени как най-добре да бъде приложена. Първите анализи на използваните процеси вече са направени, макар на този етап да е твърде рано да се даде оценка на ефективността на ЕПИ за активно остаряване в добро здраве⁶.

⁵ COM(2010) 546 от 6.10.2010 г.

⁶ SEC(2011) 1028, 1.9.2011 г.

Таблица 1: Съществуващи концепции/ инструменти за ППП на равнище ЕС

	Цел	Реализация	Въздействие/ Извлечени основни поуки
ERA-NET 100 проекта от 2002 г. насам	Координиране на национални изследователски програми в определена област	- Държавите-членки предприемат съвместни действия/ отправят съвместни покани за представяне на предложения (до 2010 г. държавите-членки са инвестирани 1,17 милиарда EUR в съвместни покани за представяне на предложения) - до 2010 г.ЕС е подпомогнал създаването на мрежа от държавите-членки с 273 милиона EUR	- Ефективен механизъм в определена сфера, чийто първоначален замисъл обаче не е създаването на критична маса и/ или многогодишни програми - Създава нови възможности за транснационално сътрудничество в научноизследователската и развойната дейност - Спомага за намаляване на разпокъсаността и определя базата за сравнение на националните програми - Взаимното обучение подобрява националните изследователски системи - Служи като отправна точка за по-амбициозни партньорства
ERA-NET Plus 9 проекта от 2007 г. насам	Увеличаване на съвместното финансиране от държавите-членки и ЕС в определена област	- Държавите-членки отправят съвместна покана за представяне на предложения с допълнително финансиране от ЕС (230 милиона EUR за съвместни покани за представяне на предложения, с допълнително финансиране от ЕС 68 милиона EUR до 2010 г.)	- Функционира ефективно за единична покана за представяне на предложения със значителен бюджет - Средство за по-голяма финансова интеграция - Липса на подкрепа при координирането и в следствие — липса на постоянна структура за реализация - Мост между координирането на съвместни действия и пълната интеграция на програмите
Инициативи по член 185 5 инициативи от 2003 г. насам	Интегриране на националните и европейските изследователски програми в определена област	- ЕС допълва финансирането от държавите-членки за изпълнение на многогодишни програми (над 1,55 милиарда EUR, от които 700 милиона EUR са финансирани от ЕС)	- Поемането на многогодишни финансови ангажменти насърчава широкия мащаб и големия обхват - Ефективно за постигането на научна и управленска интеграция - Спомага за преодоляването на излишното дублиране и на разпокъсаността в научните изследвания и иновациите - Необходим е по-нататъшен напредък към финансова интеграция

Инициативи за съвместно планиране 10 инициативи от 2008 г. насам	Координиране/ интегриране на национални изследователски програми в отговор на обществени предизвикателства	- Държавите-членки разработват и прилагат обща Стратегическа научноизследователска програма - ЕС подпомага създаването на мрежа от държави-членки	- Осигурена подкрепа на високо политическо равнище - Политическото одобрение предстои да бъде подкрепено с конкретни финансови ангажменти - Необходимост от въвеждане на съгласувани правила - Необходимост от стабилни, безпристрастни и прозрачни изпълнителни структури
Стратегически план за енергийните технологии от 2007 г.	Ускоряване развитието на нисковъглеродни енергийни технологии и съгласуване на националните изследователски програми в сферата на стратегическите технологии на равнище ЕС	- Реализация чрез Съюза за европейски научни изследвания в областта на енергетиката, понастоящем чрез собствени средства на партньорските институции	- Допринася за намаляване на разпокъсаността и координиране на изследванията в областта на енергетиката в ЕС - Открит и прозрачен процес на вземане на решения - За пълното използване на потенциала е необходим формализиран подход
Европа INNOVA/PRO INNO Европа от 2008 г.	Усвояване на съвместна политика и усъвършенстване подпомагането на иновациите	- 25 пилотни проекта, насочени към екологични иновации/ иновации в услуги и кластери	- Ефективна платформа за подпомагане на иновациите - Голям мултипликационен ефект в участващите региони - Ограничено усвояване на резултатите в регионалните/ националните системи за иновации - Необходима е конкретна помощ за проекти с по-голямо времетраене

Таблица 2: Съществуващи концепции/ инструменти за ПЧП на равнище ЕС			
	Цел	Изпълнение	Въздействие/ Извлечени основни поуки
Съвместни технологични инициативи (СТИ) 5 инициативи от 2007 г. насам	Укрепване водещата роля на Европа в ясно определени области на промишлеността	- Съвместни предприятия съгласно член 187 от ДФЕС - Изграждане на Европейски технологични платформи (ЕТП) въз основа на Стратегическите научноизследователски програми - ЕС допълва средствата за научни изследвания (над 3 милиона EUR по линия на РП7 и еквивалент в натура от предприятия от съответния бранш)	- Ефективност по отношение на публично-частното сътрудничество, умножаване на ефекта от частните инвестиции в стратегически сфери - Необходимо е правилата и процедурите да бъдат приспособени към поставената цел - Подпомага развитието на нови форми на сътрудничество между заинтересованите участници, обединява публичния и частния опит и капацитет - Ефективно средство за ангажиране на малки и средни предприятия (МСП) в програмите за научни изследвания и иновации (НИИ) - Спомага за съгласуването на приоритетите на НИИ с нуждите на съответния бранш
Проект SESAR	Модернизиране на Европейската мрежа за управление на въздушното движение	- Съвместни предприятия съгласно член 187 от ДФЕС - Съфинансиране от ЕС (350 милиона EUR по линия на РП7 + 350 милиона EUR по линия на Трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), Евроконтрол (700 милиона EUR) и 15 представители на съответния бранш (700 милиона EUR)	- Оптимален отговор на нуждите на потребителите и доставчиците на услуги - Интеграция на целите на Единното европейско небе, които са от висока обществена значимост - Умножаване на ефекта от обединяването на финансови средства и ноу-хау - Гъвкав и динамичен инструмент за подпомагане на действената взаимовръзка между разработването и внедряването - „Технологичен посланик“ за насърчаване на глобалната оперативна съвместимост на управлението на въздушното движение

ПЧП в рамките на Плана за възстановяване 3 ПЧП от 2008 г. насам Интернет на бъдещето от 2011 г. COLIPA (Европейска асоциация за козметични тоалетни принадлежности и парфюмерия) от 2009 г.	ПЧП в рамките на Плана за възстановяване: Поддържане и укрепване на промишлените сектори, засегнати от икономическата криза Интернет на бъдещето — ПЧП: Осигуряване на бъдещото развитие на интернет в полза на обществото COLIPA: Подпомагане на бранша по отношение спазване на законодателството на ЕС	Финансиране по линия на РП7 на база конкретни проекти с участие на съответния бранш за разработване на многогодишен план за определяне приоритетите на научноизследователската дейност ПЧП в рамките на Плана за възстановяване: 3,2 милиарда EUR (2010—2013 г.) Интернет на бъдещето — ПЧП: 300 милиона EUR до 2013 г. COLIPA: 25 милиона EUR	- Ефективни в краткосрочен план при подпомагане на инвестициите в научноизследователска дейност и повишаване конкурентоспособността на Европа (ПЧП в рамките на Плана за възстановяване) - Обединяват широк кръг заинтересовани участници от съответния бранш - Спомагат за съгласуването на приоритетите на НРИД с нуждите на съответния бранш - Необходимо е формално съгласуване на управленските роли на партньорите - Обхватът следва да се увеличи, за да се засили пазарната ориентация
Европейски индустриални инициативи (ЕИИ) (в рамките на Стратегическия план за енергийните технологии) 7 ЕИИ от 2010 г. насам	Съкращаване на времето от демонстрацията до пускането на пазара на иновации в областта на нисковъглеродните енергийни технологии	- Технологични планове с конкретни действия в НИРД в перспектива от 10 години - Покани за представяне на предложения на държавите-членки по линия на РП7	- Ефективни при съсредоточаване на усилията на ЕС, държавите-членки и съответните браншове за постигане на общите цели и изграждане на критична маса - Все още се срещат препятствия пред разработването на интегриран подход към иновациите на равнище ЕС и пред конкретните ангажменти за финансиране от страна на държавите-членки - Необходимост от нови инвестиции и широкомащабни научноизследователски инфраструктури в енергийните технологии

Партньорството в областта на научните изследвания и иновации в действие

Примери за ППП:

Известни са най-малко 6000 редки заболявания, от които страдат около 20 милиона европейски граждани. „**ERA-NET E-Rare**“ разработи обща европейска програма за изследване на редки заболявания и публикува три съвместни покани за представяне на предложения на обща стойност 10 милиона EUR. Заедно с поканите за представяне на предложения в рамките на РП7, свързани с изследвания на редки заболявания, това означава, че близо 40 % от публичната система за изследвания в тази сфера сега са координирани.

Капацитетът на Балтийско море като източник на стоки и услуги, от които зависи препитанието на хората, намаля значително поради природни фактори и намесата на човека. За да се преодолее създадената ситуация, девет държави допринасят за „**ERA-NET Plus - BONUS Plus**“ чрез съвместна покана за представяне на предложения на обща стойност 22 милиона EUR. Техните усилия включват и по-широки цели в рамките на Морската стратегия и Морската политика на Комисията.

Инициативата по член 185 „Живот в подпомагаща среда“ е насочена към иновациите в подкрепа на демографските промени. За създаването на нови продукти, основаващи се на информационните и комуникационните технологии, и на устойчиви системи за грижи за активен и независим живот на застаряващото население бяха мобилизирани общи инвестиции в размер на над 600 милиона EUR, включващи повече от 40 % малки и средни предприятия.

От 2007 година научната дисциплина, занимаваща се с измервания, беше включена в рамката на многогодишната съвместна програма по **член 185 „Инициатива за метрология“**. Благодарение на общата сума от над 400 милиона EUR беше значително намалено дублирането на научноизследователски дейности чрез обединяването на 44 % от общите метрологични ресурси в една инициатива.

Невродегенеративните заболявания се смятат от държавите-членки за сериозно обществено предизвикателство. 23 страни участват в **Инициативата за съвместно планиране за борба с невродегенеративните заболявания, включително болестта на Аल्цхаймер**. Тази инициатива отправи пилотна покана за представяне на предложения с общ бюджет 14 милиона EUR.

Примери за ПЧП:

Съвместната технологична инициатива „Чисто небе“ цели да се намали въздействието на авиацията върху околната среда, като същевременно се запази конкурентоспособността на европейския авиационен сектор. Дългосрочният характер и високата степен на риск, присъщи на изследванията, изискват финансиране с публични средства и сътрудничество между ключовите участници в сектора. Досегашните инвестиции възлизат на около 300 милиона EUR и първите летателни изпитания с използването на нови технологии вече са проведени.

Финансирани с публични средства от ЕС и от участващите държави-членки, съвместните технологични инициативи „ARTEMIS“ (вградени изчислителни системи) и „ENIAC“ (наноелектроника) са насочени към реализацията на изследователска програма, определена от предприятията в съответния сектор и академичните и научноизследователските организации. До момента ЕС и държавите-членки са заделили повече от 700 милиона EUR за съвместни иновационни изследователски проекти в области като здравеопазването, промишленото производство, автомобилостроенето и енергийната ефективност.

В рамките на Европейския план за възстановяване **публично-частното партньорство „Фабрики на бъдещето“** обхваща изследователска програма на обща стойност 1,2 милиарда EUR, чиято цел е да даде тласък на развитието на нови и устойчиви производствени технологии. Партньорството обединява широк кръг представители на промишления сектор и цели чрез трансформация на промишлените процеси да се постигне конкурентоспособност и водеща роля в световен мащаб.

2.2. Цялостна оценка

Опитът на ППП и ПЧП на европейско равнище показва, че партнирането носи редица изгоди.

В дух на съзидателно взаимно доверие бяха създадени мрежи, обхващащи множество публично-публични и публично-частни партньори, което е в основата на всяко дългосрочно стратегическо партньорство. Бяха разработени общи виждания, често включващи различни гледни точки, чийто краен резултат е съгласуването на стратегическите научноизследователски програми и технологични планове. Всичко това въздейства положително върху европейската научноизследователска и иновационна среда. По този начин се стимулира постигането на широкомащабен обхват, което води до увеличаване на ефективността на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност, като така Европа се превръща в по-привлекателен глобален партньор в решаването на големите обществени предизвикателства.

Чрез осигуряването на ангажираност и по-активно участие на държавите-членки и други заинтересовани субекти, в това число регионите и органите, отговарящи за обществените поръчки и стандартизацията, в изграждането на „Съюза за иновации“, партнирането увеличава финансовия ефект от европейските механизми за финансиране (РП, ПКИ, структурните фондове) и увеличава съгласуваността на европейската изследователска и иновационна среда.

Партньорският подход дава възможност на участниците да се включат в програми, които не биха предприели самостоятелно, и насърчава стратегическото сътрудничество с ключови партньори от трети страни.

Все още предстои обаче да бъдат решени някои задачи, свързани с управлението, изпълнението, финансирането и рамковите условия.

Изводите относно потенциала на партньорството, направени на този етап, следва да бъдат оценявани в светлината на бъдещия опит. Първоначалните данни показват, че Европа

може да извлече повече от потенциала на партнирането. Необходима е обаче рамка, в която да се развият солидни и трайни партньорства⁷

2.3. Европейски партньорства за иновации

2.3.1. Цели

В съобщението „Съюз за иновации“ бе отправен призив за по-ефективна връзка между инструментите от „страна на предлагането“ (научните изследвания и технологиите) и от „страна на търсенето“ (напр. потребителите, регулацията, стандартизацията и възлагането на обществени поръчки).

В тази връзка, Европейските партньорства за иновации (ЕПИ) могат да играят важна роля при съгласуването на различни концепции и инструменти за партниране. ЕПИ действат в целия цикъл на научноизследователската и развойна дейност и гарантират претворяването на идеите в успешни продукти или услуги, които се използват за решаване на големи обществени предизвикателства, като заедно с това подпомагат икономическия растеж и създаването на работни места.

ЕПИ могат да предоставят цялостната рамка за по-нататъшно намаляване на разпокъсаността в области, които представляват интерес за голям брой участници.

Партньорският подход при ЕПИ обхваща:

- обединяване на участниците в цикъла на научните изследвания и иновациите, включително на национално и регионално равнище, публичния и частния сектор и гражданското общество с цел да се оптимизира и синхронизира използването на съществуващите инструменти, да се засили полезното взаимодействие, да се обединят и споделят средствата;
- свързване на „предлагането“ и „търсенето“, и то не само чрез иновации в резултат на научноизследователска дейност, а и чрез други форми, като нови бизнес модели, организационни и социални иновации
- насърчване на обмена между участниците и гарантиране на подкрепа на високо политическо ниво за договорените действия.

2.3.2. Изводи от оценката на пилотното Европейско партньорство за иновации „АНА“

Пилотното Европейско партньорство за иновации АНА в подготвителната си фаза успя да мобилизира участниците (чрез консултации на всички нива). Беше създадена ръководна група с широко представителство на високо равнище. Групата прие ясни работни методи, насочени към разработването на Стратегически план за изпълнение.

Пилотният проект спомогна за изясняването на взаимоотношението между ЕПИ и инициативите в рамките на други политики. ЕПИ не заместват други инициативи, и по-

⁷ Становище на Комитета за Европейското научноизследователско пространство, ERAC 1208/11, 26.5.2011 г.

специално — съществуващите ПЧП или ППП, и не служат като средство за определяне на изследователските приоритети извън институционалните процедури.

На този етап може още да се констатира, че тези партньорства следва да имат структурирани процеси за даване на приоритет и утвърждаване на множеството идеи, издигнати в процеса на консултации; че е необходимо да бъдат включени участниците, които са в състояние да осигурят съответния регулаторен контрол; и че прилагането на „един универсален подход за всички“ не е подходящо и всяко ЕПИ следва да разработи свой собствен подход, като изхожда от опита си.

Пилотното европейско партньорство за иновации АНА даде възможност да се изясни, че в различните фази на партньорството ще взимат активно участие Европейският парламент, Съветът и Комисията, което отразява съществуващата решимост на най-високо равнище поставените цели да бъдат постигнати.

3. РАЗВИТИЕ НА КОНЦЕПЦИЯТА ЗА ПАРТНЬОРСТВО

Обединените усилия за развитието на концепцията за партньорство в научните изследвания и иновациите донесоха положителни резултати.

Ако обаче искаме напълно да преодолеем дублирането и разпокъсаността, усилията трябва да продължат и занапред. **В ключовите области, където е необходимо да се решават големи обществени предизвикателства и където става дума за европейската конкурентоспособност, съответните съвместни програми следва да се изпълняват въз основата на общи стратегически програми за научни изследвания и иновации. Те следва да обединят публични (европейски и национални) и частни средства чрез принципа за партньорство, като включват организации от всички фази на цикъла на научните изследвания и иновациите.**

За тази цел Комисията предвижда засилено прилагане на концепцията за партньорство и на инструментите, които са разработени и внедрени на европейско равнище, като същевременно признава необходимостта да се избегне неблагоприятно въздействие върху конкурентната среда. Бяха набелязани редица мерки за решаване на задачите, свързани с управлението, изпълнението, финансирането и рамковите условия.

3.1. Управление

3.1.1. Всички партньори, както публичните, така и частните, трябва дългосрочно да спазват поетите задължения към инициативите за партньорство.

i) Необходимо е държавите-членки предварително да поемат многогодишни финансови ангажименти и да ги съблюдават.

ii) При частните партньори ангажиментът за участие в ПЧП следва да бъде неделима част от дългосрочната стратегия на компанията.

iii) С оглед значимостта на дългосрочната устойчивост, в бъдеще ангажиментите към всички инициативи за партньорство ще бъдат потвърждавани чрез публични декларации, при инициативите за съвместно планиране — от правителствата на участващите държави, а при ПЧП — от водещи представители на частния сектор и от правителствата, когато е необходимо.

- 3.1.2. Международното измерение на партньорското сътрудничество в науката, технологиите и иновациите ще се развива по-дейно на основата на общи приоритети с трети държави и на международни форуми.

Публично-публични партньорства (ППП)

- 3.1.3. В интерес на по-ефективното решаване на обществените предизвикателства, Комисията възнамерява да подпомогне координираното изпълнение и финансиране на европейските и националните програми.

Публично-частни партньорства (ПЧП)

- 3.1.4. ПЧП в изследванията и иновациите са средство за укрепване конкурентоспособността на Европа в ключови области на промишлените изследвания и следва да се превърнат във важен елемент на концепцията за партниране на базата на досегашния положителен опит.
- 3.1.5. Бъдещите публично-частни партньорства в научните изследвания и иновациите следва да бъдат определени въз основа на потенциалния им принос към засилването на промишлената конкурентоспособност и устойчивото развитие и към решаването на големи обществени предизвикателства.
- 3.1.6. Бъдещите ПЧП в научните изследвания и иновациите ще се развиват на базата на два подхода, които изхождат от съществуващите модели на ПЧП.
- Договорни партньорства (напр. ПЧП в рамките на Плана за възстановяване) и доброволни споразумения (напр. Европейските индустриални инициативи в рамките на Стратегическия план за енергийни технологии), създадени в самата Рамкова програма въз основа на официални договорености относно управлението или споразумения между Комисията и други страни.
 - Специализирани правни структури, създадени в съответствие с член 187 от ДФЕС въз основа на дългосрочно взаимно доверие. Те ще представляват опростяване на установените процедури за съществуващите съвместни технологични инициативи в смисъл, че ще се основават на по-свободна структура на публичните органи на ниво ЕС. Осъществяването на тази възможност зависи от това, дали Европейският парламент и Съветът ще приемат предложението на Комисията за създаването на статут на „орган, осъществяващ публично-частно партньорство“ съгласно член 201 на предложениия нов Финансов регламент⁸. Необходимо е също така да се признае, че има известен компромис между опростяването чрез хармонизиране на структурите и степента на гъвкавост при приспособяването на структурите към специфичните нужди на отделните съвместни технологични инициативи.

⁸

COM(2010) 815.

- 3.1.7. Ще бъде важно да се осигури координация на национално и регионално равнище между инициативите за партньорство и стратегиите за иновации за интелигентна специализация в рамките на Политиката на сближаване.

3.2. Изпълнение/ Финансиране

Публично-публични партньорства (ППП)

- 3.2.1. Комисията предлага да се опростят инструментите за подкрепа на публично-публичните партньорства чрез сливането на съществуващите проекти ERA-NET и ERA-NET Plus, както и на съответните елементи на проектите Europe INNOVA и PRO INNO Europe, за да се създаде единен и по-гъвкав инструмент ERA-NET.
- 3.2.2. Ангажиментът на участващите държави на трите равнища на интеграция (научно, управленско и финансово) ще бъде съществена предпоставка за бъдещи предложения за инициативи по член 185. Що се отнася до финансовата интеграция, участващите държави трябва да предприемат следваща крачка за поемането на сериозни ангажменти към съвместните програми, като например включването им в националното планиране, въз основа на общи правила за участието на дадената държава.
- 3.2.3. Според необходимостта Комисията ще подкрепя инициативите за съвместно планиране при подготовката на техните стратегически научноизследователски програми под формата на мерки за координация и подпомагане.
- 3.2.4. Ако областите, за които се отнасят инициативите за съвместно планиране, отговарят на приоритетите на Рамковата програма, то нейните инструменти могат да се използват за подпомагане на тези инициативи, където е уместно. Като цяло, съвместните действия в рамките на инициативите за съвместно планиране ще се разглеждат отделно за всеки конкретен случай, за да се направи оценка дали добавената стойност за ЕС оправдава финансиране по линия на схемата ERA-NET или съфинансиране посредством тематични покани за представяне на предложения в съответната изследователска област.
- 3.2.5. Комисията само ще прецени дали да направи предложение за инициатива по член 185, ако инициативата за съвместно планиране покаже в своята стратегическа научноизследователска програма, че има капацитет за съществено сътрудничество в мащаба и обхвата, необходими за подпомагането на пълната интеграция на националните програми.
- 3.2.6. При изпълнението на инициативи за съвместно планиране трябва да се вземат под внимание всички съответни национални програми. Също така, отговорните лица и ръководителите на програмите от участващите държави трябва да бъдат включени в ръководството на инициативите за съвместно планиране. По този начин наличният опит може да бъде използван в интерес на съвместните програми.

Публично-частни партньорства (ПЧП)

- 3.2.7. С оглед мащаба на инвестициите в ПЧП и на факта, че приносът на съответния бранш обикновено се предоставя в натура, то за ефективното измерване на този принос са необходими прозрачни методи на счетоводство.
- 3.2.8. Ключовите критерии за избор на ПЧП следва да включват степента на въздействие на ниво ЕС, дългосрочния ангажимент на партньорите и стимулиращия ефект върху инвестициите в научноизследователска дейност и иновации.
- 3.2.9. За да постигнат целите си, ПЧП трябва да функционират в условия на откритост и прозрачност (не „при закрити врати“).

3.3. Рамкови условия

Публично-публични партньорства (ППП)

- 3.3.1. Доброволните насоки за рамковите условия за съвместно планиране предоставят гъвкав набор от практики за подпомагане на изпълнението на инициативи за съвместно планиране. Финансирането на инициативите за съвместно планиране със средства на ЕС ще зависи от подходящото прилагане на Доброволните насоки⁹.
- 3.3.2. За да може съвместното планиране да бъде ефективно в изграждането на стабилни и дългосрочни партньорства в научноизследователската сфера, е необходимо да се решат проблемите, свързани с трансграничното финансиране, обмена на знания и оценките ex-ante и ex-post. Комисията ще има грижата тези препятствия да се разгледат с приоритет в Рамката на Европейското научноизследователско пространство.

Публично-частни партньорства (ПЧП)

- 3.3.3. От съществено значение е държавите-членки, които участват в публично-частни партньорства, да хармонизират и синхронизират административните си процедури.

4. СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

Предложението на Комисията за въвеждане на програмата „Хоризонт 2020“¹⁰ ще изхожда от стъпките, посочени в настоящото съобщение, и ще осигури правните основания за бъдещи PPP и ПЧП в научните изследвания и иновации на ниво ЕС. То следва да предостави и общ набор от правила за всички инициативи, подпомагани със средства по линия на програмата „Хоризонт 2020“ с цел да се улесни участието, като същевременно на отделните инициативи се гарантира нужната гъвкавост, за да могат да постигнат своите цели, както и взаимното допълване между двете общи стратегически рамки — Рамката за научни изследвания и иновации и Рамката за политиката на сближаване.

⁹ Заключения на Съвета относно съвместното планиране на научните изследвания, 26.11.2010 г.
¹⁰ Рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014—2020)

Въз основа на опита, натрупан при внедряването на концепциите за партньорство и инструментите, разработени в Седемгодишната рамкова програма, Комисията ще започне стратегическо проучване, което да определи къде и как принципът за партньорство може да бъде приложен най-успешно и за кои видове инициативи разработените инструменти са най-подходящи.

На първо място, Комисията възнамерява да въведе референтни стойности, спрямо които да се измерва ефективността от прилагането на инициативите, създадени въз основа на концепциите и инструментите за партньорство.